

Opis zbioru

Zbiór danych został pobrany z witryny [kaggle](#), zawiera informacje na temat pacjentów - 13 atrybutów opisujących stan zdrowia i parametry biologiczne oraz jeden tzw. "target value" określający czy dana osoba została dotknięta chorobą serca czy też nie. Kolejne atrybuty uwzględnione w zbiorze danych:

- wiek [age],
- pleć [sex],
- typ bólu w klatce piersiowej [cp],
- ciśnienie krwi [trestbps],
- poziom cholesterolu [chol],
- występowanie poziomu cukru we krwi większego od 120mg/dl [fbs],
- maksymalne tętno [thalach],
- wyniki elektrokardiograficzne [restecg],
- występowanie bólu w klatce wywołanego wysiłkiem fizycznym (dławica piersiowa) [exang],
- obniżenie odcinka ST wywołane wysiłkiem fizycznym [oldpeak],
- nachylenie szczytowego wysiłkowego odcinka ST [slope],
- liczba głównych naczyń zablokowanych w wyniku fluoroskopii [thal],
- występowanie choroby serca [target].

Dane pochodzą z eksperymentu - 1025 obserwacji.

Wczytanie danych i analiza eksploracyjna

```
In [1]: import pandas as pd
import numpy as np

df = pd.read_csv('heart.csv')
df

Out[1]:
```

	age	sex	cp	trestbps	chol	fbs	restecg	thalach	exang	oldpeak	slope	ca	thal	target
0	52	1	0	125	212	0	1	168	0	1.0	2	2	3	0
1	53	1	0	140	203	1	0	155	1	3.1	0	0	3	0
2	70	1	0	145	174	0	1	125	1	2.6	0	0	3	0
3	61	1	0	148	203	0	1	161	0	0.0	2	1	3	0
4	62	0	0	138	294	1	1	106	0	1.9	1	3	2	0
...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
1020	59	1	1	140	221	0	1	164	1	0.0	2	0	2	1
1021	60	1	0	125	258	0	0	141	1	2.8	1	1	3	0
1022	47	1	0	110	275	0	0	118	1	1.0	1	1	2	0
1023	50	0	0	110	254	0	0	159	0	0.0	2	0	2	1
1024	54	1	0	120	188	0	1	113	0	1.4	1	1	3	0

1025 rows × 14 columns

Jak widać powyżej atrybuty sex, cp, fbs, exang, target - w rzeczywistości zmienne jakościowe-porzadkowe, zostały w zbiorze danych zaprezentowane jako zmienne ilościowe-dyskretnie (a w zasadzie dychotomiczne) - liczby binarne 0 i 1. Z tego względu liczenie statystyk opisowych czy tworzenie modeli uczenia maszynowego nie powinno być kłopotliwe. Wartość 1 dla atrybutu sex określa mężczyznę a 0 kobietę.

Informacje o typach danych i sprawdzenie istnienia wartości pustych

```
In [2]: print(df.info())
print(df.isnull().sum())
# print(df.describe()) - liczy większość statystyk opisowych dla wszystkich atrybutów

<class 'pandas.core.frame.DataFrame'>
RangeIndex: 1025 entries, 0 to 1024
Data columns (total 14 columns):
# Column Non-Null Count Dtype
---  ---
0 age 1025 non-null int64
1 sex 1025 non-null int64
2 cp 1025 non-null int64
3 trestbps 1025 non-null int64
4 chol 1025 non-null int64
5 fbs 1025 non-null int64
6 restecg 1025 non-null int64
7 thalach 1025 non-null int64
8 exang 1025 non-null int64
9 oldpeak 1025 non-null float64
10 slope 1025 non-null int64
11 ca 1025 non-null int64
12 thal 1025 non-null int64
13 target 1025 non-null int64
dtypes: float64(1), int64(13)
memory usage: 112.2 KB

None
age 0
sex 0
cp 0
trestbps 0
chol 0
fbs 0
restecg 0
thalach 0
exang 0
oldpeak 0
slope 0
ca 0
thal 0
target 0
dtype: int64

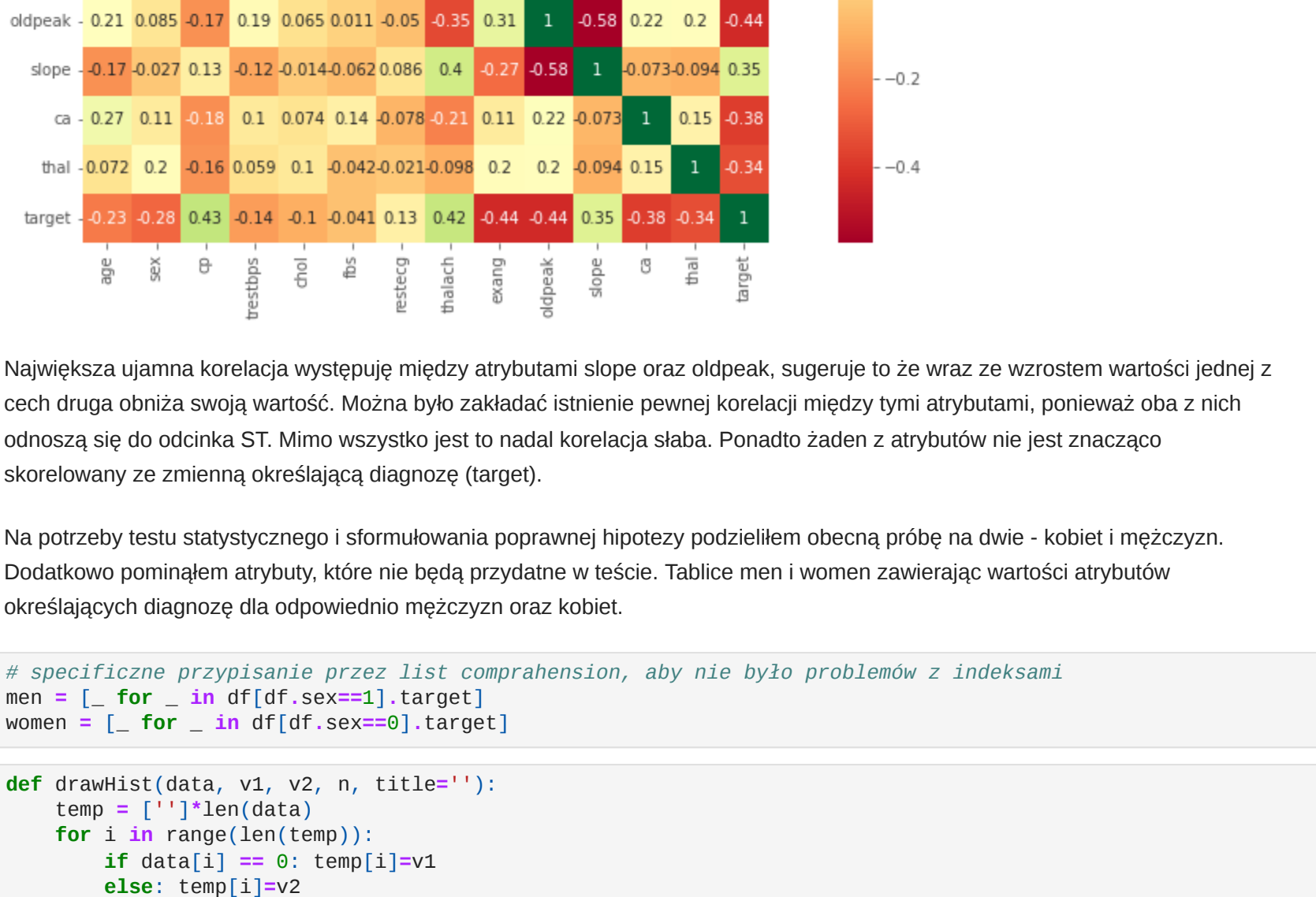
Brak wartości pustych.
```

Poglądowa analiza korelacji między zmiennymi

```
In [3]: import seaborn as sns
from matplotlib import pyplot as plt
plt.style.use('ggplot')

plt.figure(figsize=(16,8))
sns.heatmap(df.corr(), square=True, cmap='RdYlGn', annot=True)

Out[3]:
```


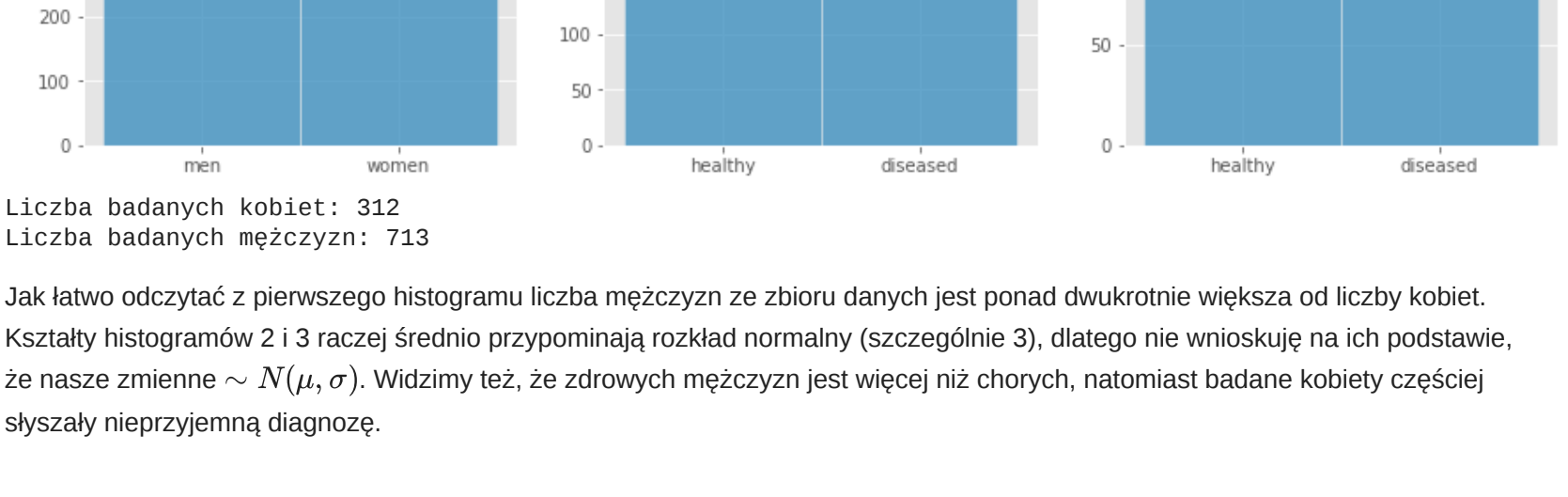
Największa ujemna korelacja występuje między atrybutami slope oraz oldpeak, sugeruje to że wraz ze wzrostem wartości jednej z cech druga obniża swoją wartość. Można było zakładać istnienie pewnej korelacji między tymi atrybutami, ponieważ oba z nich odnoszą się do odcinka ST. Mimo wszystko jest to nadal korelacja słaba. Ponadto żaden z atrybutów nie jest znacząco skorelowany ze zmienną określającą diagnozę (target).

Na potrzeby testu statystycznego i sformułowania poprawnej hipotezy podzieliłem obecną próbę na dwie - kobiet i mężczyzn. Dodatkowo pominąłem atrybuty, które nie będą przydatne w teście. Tablice men i women zawierają wartości atrybutów określających diagnozę dla odpowiednio mężczyzn oraz kobiet.

```
In [4]: # specyficzne przypisanie przez list comprehension, aby nie było problemów z indeksami
men = [ _ for _ in df[df.sex==1].target]
women = [ _ for _ in df[df.sex==0].target]

In [5]: def drawHist(data, v1, v2, n, title=''):
temp = [ ]*len(data)
for i in range(len(temp)):
if data[i] == 0: temp[i]=v1
else: temp[i]=v2

plt.subplot(1,3,n)
sns.histplot(temp)
axes[n-1].set_title(title)
```


Liczba badanych kobiet: 312
Liczba badanych mężczyzn: 713

Jak łatwo odczytać z pierwszego histogramu liczba mężczyzn ze zbioru danych jest ponad dwukrotnie większa od liczby kobiet. Kształty obu histogramów są bardzo podobne, co sugeruje, że rozkład normalny jest dobrym przybliżeniem dla danych. W naszym przypadku, ze względu na to, że dane są dyskretne, rozkład normalny jest tylko przybliżeniem. Możemy jednak zauważyć, że dla mężczyzn rozkład jest bardziej symetryczny niż dla kobiet, co może sugerować, że dla mężczyzn istnieje pewna wartość centralna, wokół której dane są skupione.

Hipoteza, wybór testu

Hipoteza, którą chciałbym sprawdzić odnosi się do odsetka kobiet ze zdiagnozowaną chorobą serca. Jako że w społeczeństwie istnieje stereotyp, że to mężczyźni częściej zmagają się z tego typu chorobami, a nie wskazuje na to wykonana przeze mnie wstępna analiza eksploracyjna - chcę sprawdzić czy liczba chorych kobiet jest większa od chorych mężczyzn (stosunek 60% do 40%), dla populacji osób z pewnymi objawami, które mogą wskazywać na występowanie choroby (np. ból w okolicach klatki piersiowej). Mam świadomość, że nie jest to wybitna hipoteza jednak wstępna analiza danych wskazuje na to, że obserwacje z próbki (ludzie) - chorują na serce częściej niż w 50% przypadków a w populacji wszystkich ludzi ten odsetek jest oczywiście znacząco mniejszy. Aby poprawnie sformułować hipotezy podzieliłem populację na kobiety oraz mężczyzn, dlatego interesować będzie mnie różnica średnich:

$$H_0: \mu_k - \mu_m = 0.2$$

$$H_1: \mu_k - \mu_m > 0.2$$

Jako że wartości atrybutu target są binarne można wykorzystać fakt, że tworzą rozkład dwumianowy - średnia wartość to jednocześnie prawdopodobieństwo sukcesu ($\mu = p$). Jako sukces mam na myśli wylosowanie z danej próby, obserwacji, dla której wartość target wynosi 1. Dzięki temu możemy wyznaczyć estymowane odchylenie standardowe zgodnie ze wzorem na odchylenie standardowe dla sumy/sredniej w rozkładzie dwupunktowym. Dodatkowo sprawdzając warunki $np > 5$, $n(1-p) > 5$ dla każdej z populacji moglibyśmy zastosować rozkład normalny graniczne, jednak w dalszej części sprawozdania, w celu usprawnienia obliczeń i tak korzystałem z wbudowanych funkcji liczących wariancję.

$$D[S_n] = \sqrt{np(1-p)}$$

$$D[\bar{X}] = \sqrt{\frac{p(1-p)}{n}}$$

Histogram przypisany do atrybutu pleć nie przypomina kształtem rozkładu normalnego, lecz próba jest bardzo duża więc mogą wystąpić odchylenia od rozkładu normalnego. Kształty obu histogramów są bardzo podobne, co sugeruje, że rozkład normalny jest dobrym przybliżeniem dla danych. W naszym przypadku, ze względu na to, że dane są dyskretne, rozkład normalny jest tylko przybliżeniem. Możemy jednak zauważyć, że dla mężczyzn rozkład jest bardziej symetryczny niż dla kobiet, co może sugerować, że dla mężczyzn istnieje pewna wartość centralna, wokół której dane są skupione.

Skorzystam z testu T dla dwóch niesparowanych populacji - wariant dla różnych wariancji (ponieważ nie znam ich wartości, zakładam że są różne):

$$T = \frac{(\bar{X}_k - \bar{X}_m) - (\mu_k - \mu_m)}{\sqrt{\frac{s_k^2}{n_k} + \frac{s_m^2}{n_m}}}$$

Dodatkowo jako że mamy bardzo dużą liczbę stopni swobody, w obliczeniach zastosuję przybliżenie rozkładu T - standardowym rozkładem normalnym.

Jako poziom istotności przyjmuję α na poziomie 0.01.

Obliczenie statystyki testowej

```
In [6]: from scipy.stats import norm

def solve(men, women, alpha):
n_m = np.shape(men)[0] # rozmiary próbek
n_k = np.shape(women)[0]

x_m = np.mean(men) # średnie z próbek, prawdopodobieństwo wylosowania osoby z pozytywną diagnozą
x_k = np.mean(women)

s_m = np.var(men, ddof=1) # estymatory wariancji
s_k = np.var(women, ddof=1)

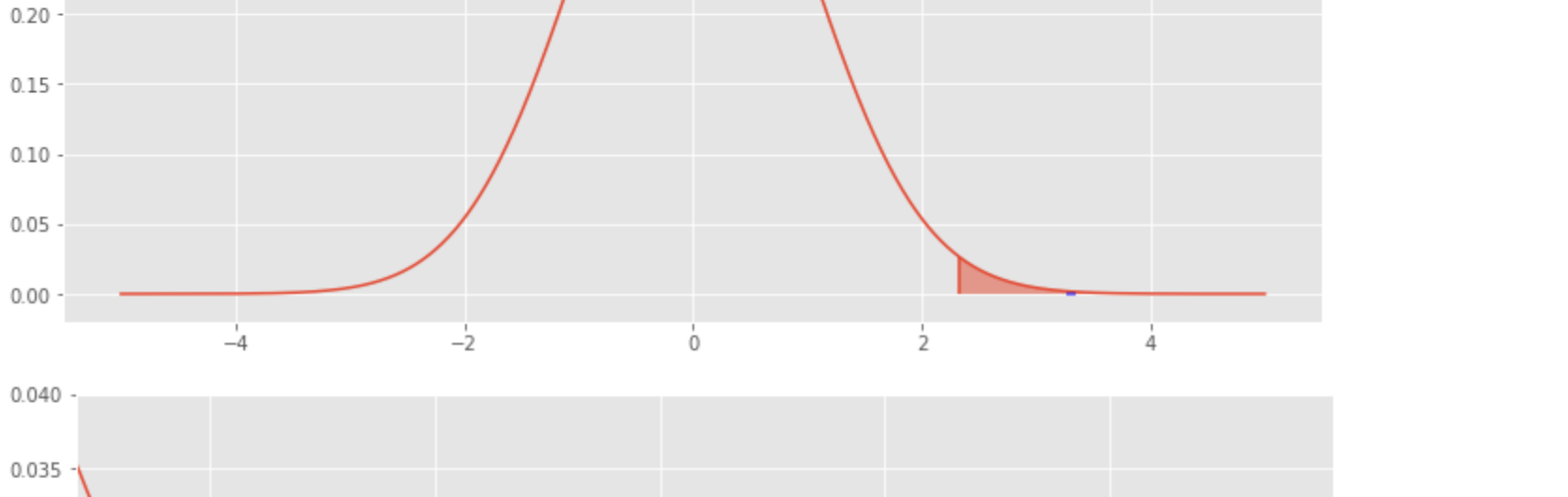
Z = ((x_k - x_m) - 0.2) / np.sqrt(s_k/n_k + s_m/n_m) # wartość statystyki testowej

crit = norm.ppf(alpha) # wartość krytyczna

makePlot(crit, alpha, Z, False)
makePlot(crit, alpha, Z, True)

print("Z_kryt: {} Z: {}".format(crit, Z))
if Z > crit:
print("Odrzucamy H0 na rzecz H1!")
else:
print("Brak podstaw do odrzucenia H0!")

def makePlot(crit_z, a, Z, flag):
plt.figure(figsize=(12,6))
x = np.linspace(-5,5,10000)
plt.plot(x, norm.pdf(x))
plt.vlines(crit_z, 0, norm.pdf(crit_z), linestyle='solid', colors='b')
plt.vlines(Z, 0, norm.pdf(Z), linestyle='solid', colors='b', linewidth=5)
plt.fill_between(x, norm.pdf(x), where=(crit_z < x), alpha=0.5)
if flag:
plt.xlim(2,2.5)
plt.ylim(0.001,0.04)
plt.show()
```


Z_kryt: 2.32634787440408 Z: 3.3021826435965362

Odrzucamy H0 na rzecz H1!

Interpretacja wyników

Jak dobrze widać na drugim wykresie wartość wyliczonej statystyki znajduje się w obszarze krytycznym (niebieska linia). Z tego względu odrzucamy H0 na rzecz H1. Wynik testu sugeruje, że możemy mieć 99% przekonanie o tym, że w populacji osób, u których zauważono pewne objawy sugerujące możliwą chorobę serca, takowa rzeczywistość występuje u większej ilości kobiet niż mężczyzn, w stosunku nieprzekraczającym 60% do 40%.

Dodatki

Przy pomocy biblioteki scikit-learn i zawartych w niej klasyfikatorów postanowiłem zbudować kilka modeli uczenia maszynowego, przewidujących diagnozę.

k-Nearest Neighbors

Metoda przewidująca na podstawie obserwacji 'k najbliższych sąsiadów' - najbliższych położonych punktów w przestrzeni.

```
In [7]: from sklearn.model_selection import train_test_split
from sklearn.neighbors import KNeighborsClassifier

X = df.drop('target', axis=1)
y = df.target

knns = [] # tablica przechowująca klasyfikatory

for i in range(1,6):
# wywołanie konstruktora klasyfikatora dla i sąsiadów
knns = KNeighborsClassifier(n_neighbors=i)

# podział danych na części na których będziemy trenować i testować model
# rozmiar zbioru do testowania to 30% wszystkich danych
X_train, X_test, y_train, y_test = train_test_split(X, y, test_size=0.3, random_state=21, stratify=y)

for i, knn in enumerate(knns):
# trenowanie modelu na zbiorze treningowym
knn.fit(X_train, y_train)
# wartość określająca jak skuteczny jest model, na podstawie zbioru testowego
print("{} --- {}".format(i+1, knn.score(X_test, y_test)))

1 --- 0.9902597402597403
2 --- 0.9318181818181818
3 --- 0.8506493506493507
4 --- 0.7727272727272727
5 --- 0.7012987012987013
```

W tym przypadku nasz model jest najlepiej dla 1 sąsiada, zgadując poprawnie diagnozę z około 99% skutecznością. To bardzo dobry wynik, którym jestem dość zaskoczony.

Dodatkowo możemy dokładniej przeanalizować skuteczność modelu korzystając z tzw. macierzy konfuzji:

	Predykacja: A	Predykacja: B
Rzeczywistość: A	True Positive (tp)	False Negative (fn)
Rzeczywistość: B	False Positive (fp)	True Negative (tn)

W macierzy konfuzji z reguły to co nas interesuje przypisujemy do klasy pozytywnej - w naszym przypadku chcemy określić czy diagnoza wskazuje na występowanie choroby (zdarzenie A). Dzięki wskazanym wartościom można obliczyć przydatne w kontekście analizy wartości takie jak:

Accuracy:

$$\frac{tp + tn}{tp + tn + fp + fn}$$

Precision:

$$\frac{tp}{tp + fp}$$

Recall: (inaczej sensitivity lub true positive rate (tpr)):

$$\frac{tp}{tp + fn}$$

Specificity:

$$\frac{tn}{tn + fp}$$

F1 score (średnia harmoniczna z precision i recall):

$$2 \times \frac{precision \times recall}{precision + recall}$$

Regresja logistyczna

Pomimo nazwy jest używana w problemach binarnych z klasyfikacją. Zwraca wartości prawdopodobieństwa uzyskania określonej zmiennej objaśnianej (target), gdy $p > 0.5$ przypisuje do niej wartość 1, w przeciwnym przypadku 0. Można w niej manipulować progami prawdopodobieństwa jaki jest potrzebny do uzyskania określonej wartości.

Najpierw dokonam normalizacji danych aby zwiększyć efektywność modelu, skorzystam w tym celu z potoku (Pipeline) aby proces wprowadzania danych do modelu był w pełni automatyczny.

```
In [8]: from sklearn.preprocessing import StandardScaler
from sklearn.pipeline import Pipeline
from sklearn.linear_model import LogisticRegression
from sklearn.metrics import confusion_matrix, classification_report

steps = [('scaler', StandardScaler()),
('logreg', LogisticRegression())]

X_train, X_test, y_train, y_test = train_test_split(X, y, test_size=0.3, random_state=42)

pipeline = Pipeline(steps) # utworzenie potoku dla zdefiniowanych kroków
pipeline.fit(X_train, y_train)
y_pred = pipeline.predict(X_test) # predykacja dla zbioru testowego
print(confusion_matrix(y_test, y_pred)) # macierz konfuzji
print(classification_report(y_test, y_pred)) # raport klasyfikacji

[[119 40]
 [ 29 129]]

precision recall f1-score support

0 0.86 0.75 0.80 159
1 0.76 0.87 0.81 149

accuracy 0.81 0.81 0.81 308
macro avg 0.81 0.81 0.81 308
weighted avg 0.81 0.81 0.81 308
```

Dzięki macierzy konfuzji uzyskałem dokładniejszy obraz naszego modelu, który przewiduje diagnozy w sposób poprawny w około 80% przypadków.

Ostatnią rzeczą jaką wykonam jest skorzystanie z krzywej ROC, która również jest pewną metodą oceny jakości klasyfikatora, a w zasadzie pole pod jej wykresem (AUC), które im bliżej wartości 1, tym lepszy jest model. Krzywa ROC jest zbiorem punktów wartości tpr(true positive rate) i fpr(false positive rate) dla każdego możliwego progu prawdopodobieństwa.

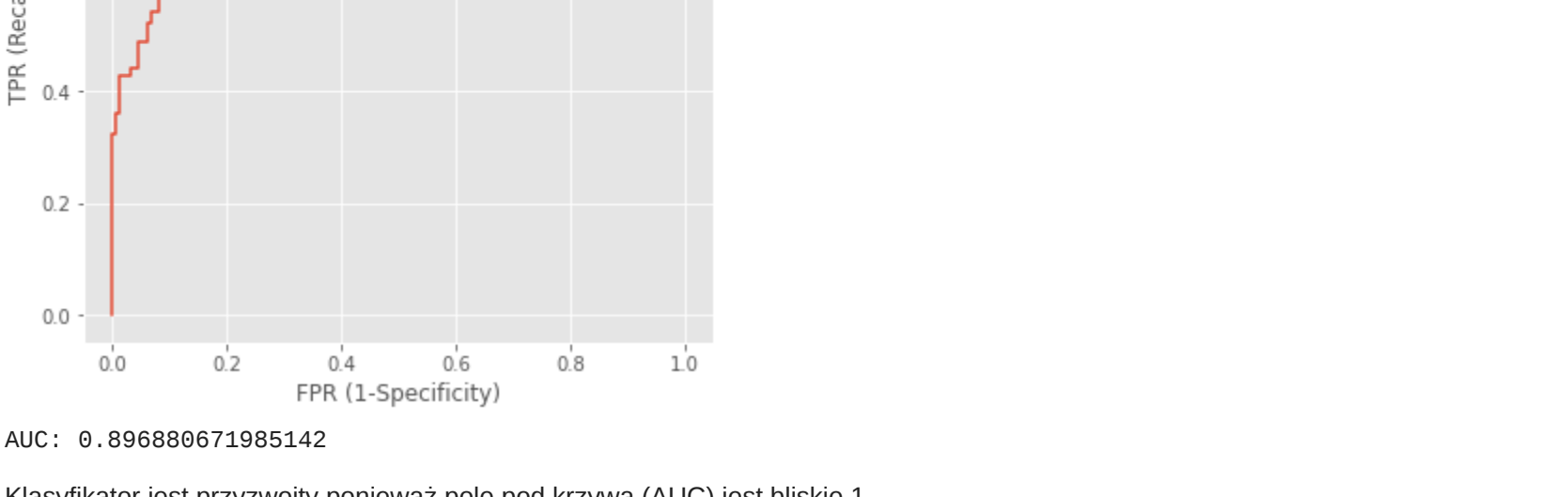
```
In [9]: from sklearn.metrics import roc_curve
from sklearn.metrics import roc_auc_score

# wybiera 2 kolumny, każda zawiera prawdopodobieństwa dla określonej wartości atrybutu target
# zwracam tą, w której przewidywane są wartości 1 - choroba serca
y_pred = pipeline.predict_proba(X_test)[:,1]

fpr, tpr, thresholds = roc_curve(y_test, y_pred)

plt.figure(figsize=(6,6))
plt.plot(fpr, tpr, label='Regresja Logistyczna')
plt.xlabel('FPR (1-Specificity)')
plt.ylabel('TPR (Recall)')
plt.title('ROC')
plt.legend()
plt.show()

print("AUC: {}".format(roc_auc_score(y_test, y_pred)))
```


Klasyfikator jest przyzwoity ponieważ pole pod krzywą (AUC) jest bliskie 1.